



L'any de la Cubana

"En el fons, n'estic molt content, de formar part d'aquesta cultura deficitària, perquè així puc anar a veure un Shakespeare representat per la millor companyia anglesa del moment, o un muntatge del Piccolo, o escoltar un concert de la Filharmònica de Viena... sense moure'm de Barcelona, i a un preu més que raonable. Perquè en el cas que la cultura no fos deficitària, potser no em tocaria més remei que anar a veure 'Cegada de amor' dos, tres, vint, trenta cops l'any."

Potser sí que l'any 1994 passarà a la petita història del teatre català no pas com l'any de la commemoració del centenari del naixement de Josep Maria de Sagarra (*La corona d'espines, El Cafè de la Marina, El poema de Nadal, Otel·lo, El mercader de Venècia, Les alegres casades de Windsor, Ovidi diu Sagarra, Lluís Soler diu Sagarra, Una geografia estilogràfica...*), sinó com l'any de la Cubana (més de 300.000 espectadors han vist fins avui *Cegada de amor* al Tívoli; un any en cartell).

L'èxit de *Cegada de amor* ha sorprès Jordi Milan mateix, director de la Cubana: "Pensàvem que podíem durar dos o tres mesos al Tívoli, però no més", diu Milan. Home de poca fe! Quan es va estrenar l'espectacle, vaig comentar a un grup d'amics: "Hi ha *Cegada* per un any, i més". No m'he equivocat, com no em vaig equivocar quan, després de veure un assaig de *Makinavaja, el último chorizo*, vaig dir a l'Ivà, a Ferran Rañé i al Mirabete que aquell espectacle —que ells consideraven marginal i minoritari— assoliria un gran èxit. Rarament m'equivoco, jo.

L'èxit de la Cubana m'omple de satisfacció perquè són uns grans professionals i una gent que m'estimo. Els he vist pràcticament néixer. Encara recordo aquell matí en què, sortint de casa d'una amiga a la platja de Sant Sebastià, a Sitges, me'n vaig anar cap al mercat a comprar el dinar i em vaig trobar amb una parada voltada de gent on una dona venia pedres... per al fetge. Era la Cubana!

A mi, com a qualsevol espectador, hi ha produccions de la Cubana que m'agraden més que no pas unes altres. El meu espectacle preferit continua essent *Cómeme el coco, negro*. El van estrenar al Mercat, a l'entrada del Mercat de les Flors, en una mena de *carpa*, i va tenir molt d'èxit. Recordo que, quan l'espectacle s'havia de presentar a Madrid, en Milan em va trucar i em va demanar si podíem publicar-li alguna cosa a l'edició d'*El País* de Madrid. Li vaig dir que sí, però que estigués tranquil, que l'espectacle tindria molt d'èxit a Madrid —com així va ser—, i li vaig donar la notícia que la crítica teatral a Barcelona li havia concedit el premi al millor espectacle de la temporada. I en Milan no s'ho creia. Home de poca fe!

L'èxit de *Cegada de amor* desperta, en el petit món de l'espectacle, tota mena de comentaris. En Milan diu que "ens ve gent que mai no havia anat al teatre". El que jo no sé és si, després de veure *Cegada de amor*, aquesta gent de la qual parla Milan tornarà a posar els peus en un teatre (probablement sí: per veure el proper es-

pectacle de la Cubana). Perquè es dona el cas de gent que no ha vist mai una obra de Shakespeare, de Zorrilla, de Guimerà, d'Alfonso Paso o de Boadella i que, en canvi, s'han vist totes les revistes del senyor Colsada. És un públic que només va al teatre a veure revistes, com n'hi ha un altre que només hi va a veure musicals (tinc amics que no van mai al teatre a Barcelona, però que cada any van a Londres o a Nova York a veure mitja dotzena de musicals), com n'hi ha que només van a veure el senyor Paco Morán o el Tricicle. Sincerament, tinc els meus dubtes que aquest públic verge, teatralment verge, que ha anat a veure *Cegada de amor*, s'engresqui algun dia a anar a veure una obra de Lope o Sanchis Sinisterra. Tant de bo!

I també hi ha qui s'aprofita de l'èxit de *Cegada de amor* per comparar perversament una companyia com la Cubana "*que trabaja por su cuenta y riesgo, con mínimas ayudas institucionales y desde una clara voluntad de conectar con el público, de rentabilizar su oferta*", amb el teatre instal·lat "*en la comodidad de la cultura del déficit*", com escriu Joan-Lluís Bozzo a *El Periódico*.

Quin és aquest teatre còmodament instal·lat a "*la cultura del déficit*" de què parla Bozzo (Dagoll Dagom, teatre Victòria)? Si es tracta, possem per cas, del Lliure, el Lliure del *Quartet* de Müller/Ariel García Valdés (premi de la crítica teatral de Barcelona al millor espectacle de la temporada 1993-94), o del Poliorama de Flotats, el Poliorama de *Tot assajant Dom Joan*, doncs benvinguda sigui la cultura del déficit, del teatre còmodament instal·lat en la cultura del déficit. Perquè aquest teatre deficitari també s'ha de fer. Per això hi ha els teatres institucionals i els teatres públics que paguem els contribuents.

Hi ha una cultura que sempre serà deficitària, i més en un país que no té el costum de llegir, ni d'anar al teatre, ni de... En el fons, n'estic molt content, de formar part d'aquesta cultura deficitària (com a redactor d'EL TEMPS, per exemple), perquè així puc anar a veure un Shakespeare representat per la millor companyia anglesa del moment, o un muntatge del Piccolo, o escoltar un concert de la Filharmònica de Viena... sense moure'm de Barcelona, i a un preu més que raonable. Perquè en el cas que la cultura no fos deficitària, potser no em tocaria més remei que anar a veure *Cegada de amor* dos, tres, vint, trenta cops l'any. I aleshores, la meva simpatia, la meva admiració per *La Cubana*, es podrien veure seriosament compromeses.

Joan de Sagarra